

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDO-EGYESÜLET

Szerkesztő:
SZÉCHY-VILLA

I. EMELET

hová a háziállatok, tudakozások, előfizetések küldendők.

HAVIKÖZLÖNYE.

Szerkeszti:

SZÉCHY KÁROLYNÉ LORENZ JOSEPHINE,

az Egyesület elnöke.

Tagoknak

tagsági díj fejében jár.

Előfizetési ár:

Egész évre 1 frt — kr

Fél " — " 50 kr

Számonként 10 kr

Negyedik évfolyam.

Kolozsvár, 1899. június 1.

9. szám.

TARTALOM: Gyermek és háziállat, írta *Alberts C.* — A bölcs és a veréb — A kakukhoz, írta *Worlsworth.* — Mondatok a *Koránból, Scheitlin, Lessing, Luther, Thoresen és Dorerót.* — VII ifj. pály eredménye. — Az életmentő majom. I. díjjal jutalmi pályamunka, írta *Berkovits Lajos.* — Tyukológus szobra. — Sarcey, az állatvédő. — Marc Auréli mondata. — Drámák a gölya, varju és fecskesaládokban. — Közgyűlésünk. — Ló gondozása. — Orsz. Zoologiai Társulat. — 1899-re befizetett tagsági díjak.

GYERMEK ÉS HÁZIÁLLAT.

Írta: **Alberts C.**

„Über Land u. Meer-“ból fordította: *Széchy Károlyné.*

Valóban csodálatos, mily kevéssé vették eddig számba azt a nevelési módszert, mely gazdag gyümölcsöt hivatva van teremni és az állatokkal való együttélésben rejlik. Gyermkeink összhangjának érzelmi és lelki fejlesztésének előmozdítására alig kínálkozik megfelelőbb alkalom, mint azok bölcsen vezetett közlekedése magasabb rendű állatokkal, főként a kutyával vagy macskával. A növényekkel és alsóbb rendű állatokkal (bogár, madár stb.) való foglalkozásában a gyermek többé-kevésbé passiv, érzési- és akaratvilágukban érthetlenebb lényekkel szemben találja magát, a melyek legfőljebb arra valóknak látszanak, hogy a gyermekben némi ismeret mellett jóindulatát és szép érzékét ébressze. Egész más jellemvonásokat idéz azonban elő benne a magasabb rendű szopoállatokkal s mindenekeöltt: a kutyával való jóindulatu foglalkozása. Itt a gyermek — kora szerint — egy rokon, sőt némi körülmények közt felsőbb, kifejtettebb lelki és érzésvilág előtt áll, és bizonyára nem túlnehéz, de végtelen érdekes feladat az, hogy benne az állatok fölött való uralmat méltóan, ne csak zsarnoki, feltétlen értelemben alapítsuk meg.

Hogyan van az általában, hogy az emberek, a kik a *Genezis* I. 28. fejezetében említett „uralmat“ oly gyakran mint valami

szentelt korlátlan jogot szoktak igénybe venni, az ugyanott álló biztosítást, mikép Isten mindent, a mit teremtett, egyenlő szeretettel szeret, semmibe sem veszik? Miért nem emlegetik sürübben az állatvilág értékének és méltánylásának adózó helyeket a bibliából? (5 Móz. 12., 23. Sal. mond. 30, 24 és követk. Préd. 3, 19 és követk. és mások) míg feltétlenül alávetik magukat a XVI. század scholastikusai ama tilalmának, mely a biblia olvasásával a természet tanulmányozását is kemény büntetéssel sújtotta és az állatokat a szentek, a szent atyák és az első reformátorok iratainak ellenére, nem is szólva a régi és az új bölcselet tanításáról, lelketlen lényekké bélyegezte?

Még egy másik ellenmondással szoktunk mindjárt kezdetben találkozni. Egyrészt t. i. nagyon is hajlandó az ember az állat értelmességét tagadni, másrészt azonban azt hiszi és elvárja, hogy az állat összes csintalanságát és rossz szokását, melyek leszoktatása gyermekeinknél figyelmünket több éven, sőt gyakran az egész életünkön át igénybe veszi, pár botütéssel és pár nap alatt el lehet távolítani. Ugyanaz a gyermek, aki szüleinek dorgálásait minden különös megbánás és megjavulás nélkül hallgatja, kis kutyájával szemben előttünk a legszenvedélyesebb türelmetlenséget gyakorolja, ha a kis állatoknál nem találja meg azonnal parancsainak követését: a legmesszibbmenő értelmet s pontos szófogadását, a mely parancsok igen gyakran a legnevetesegebb ellenmondásokból állanak és az állattól hajlamainak és tulajdonságainak sokkal nagyobb megtagadását követelik, mint a hogy valaha embertől követelték.

Már itt komoly kötelességek a szülőknek és tanítóknak olvasással és felvilágosítással a gyermek kiméltlen és követelő énjét visszaszorítani, mert az ő énjének akadálytalan kinövése mindenekelőtt az, ami az erkölcsi törvény alá fogását övéi fájdmára megnehezíti és saját életutjának veszélyeztetésére szolgál. Egszersmind meg kellene a gyermeket az állat természetével közéről ismertetni; arra kellene tanítani és oktatni, hogy csak elérhető kívánjon az állattól s csak oly módon, a milyent saját maga számára kíván és követel és a jó igyekezetet az állatban is elismerje és megjutalmazza; így csakhamar meggyőződhetnek arról, hogy az állat épp oly érzékeny és hálás az igazságos és jóakaró bánásmód iránt, mint maga a gyermek. Egy állatot ápolni, kezelni annyit tesz, mint azt szeretni és egyéniségét kimélni. Az egyik a másiktól elválaszthatlan. — Azért elvből oly állatokat távol kellene tartani a gyermektől, a melyeket nem lehet jó bánásmódjába ajánlani és bízni. — Romanes tanár „Die geistige Entwicklung im Tierreich“ (Az állatok szellemi fejlődése) című nagybecsű és mindenkinek ajánlható művében, az állatok észbeli és szívbéli sok képességére utal, melyek a féregtől kezdve fel egészen a kutyáig és majomig mutatkoznak. — Itt csak azokat akarjuk említeni, melyeket madaraknál és felsőbb rendű állatoknál megokol:

Madarak: Utánzás, kevélység, érzékenység, rokon- és ellen-

szenv, féltékenység, meglepetés, ijedség, játszás, szép iránt való hajlam; — szavak értése, álmok.

Ragadozó állatok: A fentebbiek mellett még bú, gyűlölet, kegyetlenség, jóindulat; — mechanizmusok értése.

Majmok s elefánt: Ezekon kívül még bosszú, harag; — szerzőszámok használása.

Embermajom és kutya: Mindezek mellett még szégyenérzet, megbánás, furfangosság, tettetés, vidámság; — bizonytalan erkölcsi érzék.

E sorozatot könnyen meg lehetne toldani; de már ez a pár adat is elég arra, hogy beismerjük, mikép egy gyermek, aki ilyen gazdag érzés és képzelővilággal belső érintkezésbe lép, lelki kifejlődésében vagy károsodni, vagy lényegesen nemesbűlni fog a szerint, a mint az állattermészet emberséges, tapintatos tekintete be vételére, vagy pedig saját akaratának kiméretlen, nyers keresztülvitelére szoktatták. Az, hogy az állatban az izült hangu beszéd képessége hiányzik, persze szinte legyőzhetetlen nehézséget látszik képezni, de ez nem akadályozza a legtöbb embert amá várakozásában, hogy az állat szavainkat gyorsan megértse, míg mi magunk, az ő izületlen hangbeszéde számba nem vételében arra szorítkozunk, hogy az akarata nyilvánításait csakis a kapcsolatosan kifejező, nekünk rokon taglejtések szerint értelmezzük.

Ha tehát már a gyermek távoltartása a háziállattól a legkedélyesebb tapasztalatok egész sorától megfosztja őt, mennyivel nagyobb lenne a hiba, ha az állattal való barátságatlan vagy épen kegyetlen bánásmódot tűrnők nála! Ha egy kutya hazajövetelünkör elénkbe siet, nem lehet félreismerni szeretetének és odaadásának ebben a megnyilvánításában a kölcsönösség vágyát, s közönyös fogadása, vagy goromba visszautasítása kétségtelen a gyermek lelkének tetemes kárával lenne összekötve, a melyet nem ér föl az, hogy a ruha tisztaságát megóvta. Magától értetődik, hogy a család feje csak akkor szerezzen kutyát a házhoz, ha valamelyes értelme és érzete van az állat iránt, és a jóakarral rendelkezik, hogy azt némely rossz szokásról, például az emberre való heves raugrásról, jóságosan leszoktatja.

Sajnos, igen gyakran ki szokták a háziállatot mintegy játékszerként a gyermek kénye-kedvének és zsarnokságának szolgáltatóni; s nem igen fektetnek súlyt arra, ha a kutya és macska a gyermek láttára szökik, fut, elmenekül és a velők való együttlétet kerüli. Ha pedig már a legegyszerűbb nevelési követelményekhez tartozik a gyermeket kordába tartani még játékszere használatában is, a rendnek és lelkületnek megfelelő kezelésére szoktatni, önkényes eltörését vagy ide-oda dobálását megakadályozni stb., mennyivel jobban és égetőbben szükséges az ilyen figyelmeztetés és nevelési rendszer és kényszer, a hol a játékszer egy élő, lélekkel bíró lény? De ki tagadná, hogy az emberi gyermek kegyetlenség dolgában felülmul minden állatot? Ki ne tudná, hogy fiúk és lányok is oly állat megpillantásakor, mely nem kelti fel kezdettől fogva rokonszenvüket, azonnal bothoz és kőhöz nyulnak, hogy a szegény „csunya“ állatot üldözzék, üssék s agyon-

kinozzák? Ezt a jellemet végtelenül eldurvító eljárást fájdalom, nagyban segítik elő a nagyok, a felnőttek azzal, hogy ők is a szerint bánnak jól vagy rosszul egy-egy állattal, a mint az szemükben hasznos, vagy ártalmas. Hisz ismerek magam is egy tanítónőt, a ki, ha egy árva egerke mutatkozik az iskolateremben, az egész osztályával asztalokra s padokra felszökik, míg más »nevelő« sajnálatos s kárhóztató ellenszenvüket és üldözési szenvedélyöket pókok, méhek s más, iskolázatlan szemük előtt kelletlen rovarok ellen azonnal tanítványaikkal is megszoktatják. Hogyan lehessen tehát a szerény létükért küzdő lények legnagyobb része ellen ily rendszeresen betanított ellenségeskedés mellett a szájalomnak, a részvétnek, a könyörületnek: minden erkölcsiség alapjának kifejlődnie?

A mennyire nem járja, hogy mi gyermekeinket hazug ígéretekkel s „ártatlan“ hazugságokkal csaljuk, épp oly szigoruan kifogást kell az ellen is emelni és el kell tiltani, hogy a gyermek az állatot megcsalja. A kutya egyszer-kétszer megcsalhatja magát üres ígéretekkel, de aztán bizonyára soha többet; elvesztette minden bizalmát a gazdájába.

Azt, hogy milyen befolyással van a gyermek kedélyére és lelkiéletére a felnőttek ilyenén csalóka hitegetése és ugynevezett »ártatlan« hazudozása, vagy a szülők néma helyeslése, ha a gyermek ilyeneket mivel környezetével s az állatokkal szemben, nem kell bővebben fejtegetnem.

Az emberi nevelés célja csakis erőteljes, erkölcsös, valóban emberi és emberséges jellem fejlesztésében állhat. Csupán a szellemi tehetség nem elég; ennek is csak akkor van értéke, ha erkölcsös akaraterő szolgálatában áll. Azért minden okot s alkalmat meg kellene ragadnunk, hogy összetartásunkat, körünket nem csak a ház- és néptársainkkal, nem csak az egész emberiséggel, de az összes teremtéssel felismerni, telébrésztetni, s ezáltal az önzést, minden bűnnek s erkölcstelenségnek forrását leküzdeni tudjuk. És hol találna az ember ehhez a remélt és elérendő sikernek megvalósítására értékesebb alkalmat — az iskola befolyása, a szülők igyekezete s még inkább a jó példaadása, a testvérekkel és játszótársakkal való érintkezés mellett, (a hol különben a gyermeknek mindig egyenértékű és védekező más Ennel van dolga) — mint a háziállatokkal való érintkezésben és bánásmódban?

Ideje volna ezt már jobban megfigyelni és ellenőrizni, és úgy a gyermeket, mint az állatot az önkény ama következményeitől megvédeni, a melyeket mind a két rész nagy kárára eddig tapasztaltunk.

A böles és a veréb. Midőn egyszer a chalcedoni Xenokrates, Plato egyik tanítványa, a szabadban ült, egy héjjától üldözött veréb az ölébe menekült. Xenokrates addig tartotta ölében, a míg az üldöző ragadozó eltávozott s aztán, elégedetten eresztette el a verébet e szavakkal: Így hát mégsem árultam el védenczemet, nem, éntem vissza bizalmával!

A kakukhoz.

Hallottalak, vig jövevény,
S örülök, hogy hallottalak;
Madárnak hívjalak-e én?
Vagy bujdosó hang vagy te csak?

Hogy üldögélek e gyepen,
Kettős kiáltás hangzik el;
Itt, vagy amott? melyik hegyen?
Egyszerre távol és közel.

Bár csak fecsegsz a völgynek itt
Napfényről is, virágról is,
Mégis meséd úgy elmerit,
Hogy álmodom már magam is.

Tavaszkedvencez, hármass üdv!
Ezért nem vagy nekem madár;
De egy titok, hang, mely megüt
S lény, a ki látatlanba jár.

Az, kit flu koromba' rég
Kutattam; az, ó, az a hang,
Melyet ezer felé lesik,
Ágon, bokorban, sent. alatt!

Sokszor futék, hogy lassalak,
Erdőben és sík téreken;
De föl sohse találtalak,
Csak vágy, remény valál nekem.

De végre most megles szemem
S pihenve itt a pázsiton.
Látlak, a mig elképezelem
Az én, az én aranykorom.

Ha majd a földről elmegyünk
Oda a tünde árnyba át;
Boldog madár! az a helyünk
Éppen a te tündérházad

William Wordsworth.
Fordította: Fejes István.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az állatok is oktató példák nektek.

A »Koran-ból

*

A ki az állatot tanulmányozni, megismerni akarja, annak magának is lelkének kell lennie.

Scheitlin.

*

A legnagyobb hiba és hiány a nevelésben az, hogy nem szoktatják a fiatalságot az önálló gondolkozásra.

Lessing.

*

Isteniesen élni: imé, ez a helyes istentisztelet.

Luther.

*

A világ szóllamaival a boldognak se nem nyújthatja oda, se nem zárhatja el a mennyországot; annak kulcsát az ember saját szívében hordja.

Thoresen Magda.

*

Ne alázzátok meg az alacsonyabb teremtéseket, az állatokat. Ők is, mint mi, a mindenhatóság jelei. Őket is megáldotta Isten.

Dorer Edmund.

VII. Ifjusági pályázatunk eredménye.

A VII. ifjusági pályázatunkra 5 dolgozat érkezett be. Az **»Erzsébet királyné-alap«**-jának első díját, 10 koronát, az **»Életmentő majom«** című, **»Csodáljuk a természetet«** jeligéjű dolgozat nyerte meg. Szerzője **Berkovits Lajos**, a helybeli ev. ref. koll. VII. oszt. tanulója. A második díjat, 8 koronát, a **»Cziczus mint életmentő«** című dolgozat kapta. Jeligéje **»Ne higgy a látászatnak, mert az mindig csal!«**; szerzője **Gyalui Bernáth Oszkár**, a helybeli keresk. akademia III. éves növendéke, a ki most már harmadszor részesül az Á. V. E. ifjusági jutalmában. A harmadik díjat, 7 koronát, **»Egy majom életéből«** feliratu rajz nyerte el. Jeligéje **»Működünk serényen és szerényen«**, szerzője **K. Adler Béla**, a nagyszalontai gymnasium IV. osztályának tanulója. A szerkesztő a 3 díjat már elküldte a nyerteseknek.

A másik két beérkezett pályamű **»Dalosaink visszatérte«** és **»Egy galambról«** nem jöhettek számba, mert a pályázat **»valamely az állatok lelki életéből meritett leírásra«** van kihirdetve. Az **»Egy galambról«** című rajz csupa öndicséret, minden cselekmény nélkül az állat részéről, a **»Dalosaink visszatérte«** is csak elnevezés igen gyöngye verselésben. A kéziratok visszavehetők június első 5 napjában d. e. 9 órákor, a Széchy-villában.

Az első díjjal jutalmazott rajzot itt közöljük. A másik kettő a juliusi számban jelen meg.

Az életmentő majom.

Az **»Erzsébet-királyné alapjának«** első díját nyert rajz. Írta **Berkovits Lajos** a helybeli ev. ref. kollegium VII. osztályának tanulója.

Jeligéje: Csodáljuk a természetet.

Egy barátom, ki nagyon szeretett utazgatni, a következő történetet beszélte el nekem.

Egyik amerikai utamban nagyon megnyerte tetszésemet a **»Vilma«** nevű hajókapitányának a majma, Jack, egy élénk, fürgé, virgoncz kis állat. Ez a bohó kis jószág gyakran igen vastag tréfákat űzött a goromba matrózokkal, mit azok soh' sem feledtek visszatorolni. Többek között egyszer megtette azt a tréfát, hogy midőn az éjjeli őrszolgálatból felváltott matrózok nagy fáradtan ágyaikra dőltek, Jack kiszökve kalitjából, a matrózok czipőit és ruháit széthordta a hajó különböző részeibe. Egy más alkalommal pedig elcsente gazdájának, a hajó kapitányának, egy igen kedves emlékét. Gazdája, habár nagyon szerette ezt a kis bohó állatkát, egyszer-egyszer bizony reászorult a nádpálczára, mert bizony Jacknak nem egy csinye volt rováson, ilyenkor a nádpálczának volt dolga. De a verés Jacknak nem használt. Akárcsak a rossz gyermeknek.

Egyszer nem tudom miért, miért nem, Jackot egy matrózinas nagyon kezdte verni. A közelben csak én voltam. A majom ugylátszik észrevett, mert kérőleg tekintett reám, én pedig nem nézhetvén e kegyetlenkedést, a szegény állatot kivettem a szivtelen fiu kezeiből.

Egy éjjel, midőn legjobban aludtam, valaki hevesen rázni kezdte karomat. Álmomból fölébredve, Jackot láttam magam mellett. Ijedten ugrottam ki ágyamból. Rémtült kiabálást, sikoltozást, ordítást hallottam. Nem tudtam mire vélni e szokatlan rémüldözést, de a kapitány vezénylése rögtön észhez térített. Hajónk nagy rakomány petroléumot szállított, éjjel ismeretlen okból a matrózok osztálya kigyuladt és így a hajó légberöplése perczről-perczre várható volt.

«Tengerre a mentőcsolnakokkal» vezényelt hidegvérrel a hajóskapitány. Két csolnak már megtelt menekülőkkal, ekkor egy iszonyu dördülés hangzott. A petroléum-rakomány szétrobbant. Az ezutáni részletekre nem emlékszem, csak annyit tudok, hogy midőn föleszméltem, egy farmon találtam magamat, a hol gondos nő ápolt. Ágyam előtt a földön feküdt a hű majom, Jack. Tudakozódni kezdtem, hogy miképp kerültem oda, erre a jószívű farmer, névszerint Blookhuils így válaszolt: »Ma reggel Önt és majmát a parton, fővényen elterülve látam, nem akartam ott hagyni, hanem elhoztam birtokomra.«

Harmadnap olvastam a »Times« egyik számában, hogy a »Vilma« kereskedőhajó felrobbant. Kevesen menekülhettek meg. A hajószemélyzet mind s a hajozó utasok nagy része odaveszett.

Negyednap múlva fölkelhettem, megköszöntem házigazdám szivességét s haza utaztam s miután a »Vilma« hajókapitánya a robbanásnak áldozatul esett, Jackot, életmentőmet, oltalmamba vettem, a mit nem is bántam meg. Egyszer ugyanis, midőn írásba voltam elmélyedve, hozzám ugrott Jack s ugatásszerű hangjával valami közeli veszélyre figyelmeztetett; hátranéztem, hogy majmom nyugtalanságának okát észrevegyem, s ki írhatja le meglepetésemet: a földön majdnem egy méternyi hosszú vipera csuszott felém. Jack figyelmeztetésére a veszélyt jókor elkerültem. Nem is voltam soh'se háladatlan e hű majommal szemben.

Egy napon kinosan láttam forgolódni ágyán, hörgött, nyögött. Tüstént orvosért küldtem. Azonban ez nem tudott segíteni. Majmom néhány nap múlva kinos fájdalmak közt ki-núlt. Sohasem fogom elfelejteni ezt a hű állatot, mely éltemet kétszer megmenté.

E kis példa, barátom * ezen eibeszlése is bizonyítja, hogy az állatok is vonzódnak ahhoz, a ki jósággal bánik velök.

Ne bántsátok az állatokat gyermekeim,
hiszen mindnyájan egyforma teremtményei vagyunk Istennek.

Tyukológus szobra. Görlitzben mozgalmat indítottak a tyukológiai barátai, hogy a város nagy fiának *Oettel Róbertnek* szobrot emeljenek ércből és ország-világ előtt szemmel láthatóvá tegyék, hogy a tyukászat nagymestere ott született náluk helyben.

Sarcey, az állatvédő.

Francisque Sarcey, az imént meghalt nagy kritikus nemcsak a színházakra fordította minden érdeklődését, hanem figyelemmel kísérte Páris minden ügyét, baját. Csak néhány héttel ezelőtt adott ki egy cikket, a melyben keményen ostorozta az omnibusz-mizériákat. Kevéssel azután válaszul egy »jó lélek« levelére a következőket írta:

»Elolvastam az omnibuszról írott cikkét. Ön sajnálkozik az utasokon és igaza van. Nagy részvétet mutat a kalauzok és a kocsisok iránt és nem igazságtalan. De miért feledkezik meg a lovakról? Páris lovai a világ legszerencsétlenebb teremtményei. Jobban lehet őket sajnálni, mint az utasokat, kalauzokat és kocsisokat. Páris, így szól egy régi közmondás, a lovak pokla. Ó, mennyire igaz ez a mondás. Tudja ön, hogy a flakkerlovak naponkint átlag tíz órai munkát végeznek: óránként nyolcz kilométert, az naponkint nyolczvan kilométert tesz. Vegyük csak a felét. Negyven kilométer a mi borzalmas kövezetünkön, miközben a szegény lovat a sok kocsi között ide-oda rángatják, ostorcsapásokkal előre nógatják, hirtelen megállítják, fogai közt a zablával, a mely kinzója kezében a büntető eszköz. És azt hiszi, hogy a lovak pihenő idejükben kényelmesen nyugodhatnak? Kis istállóban össze vannak zsúfolva és ki sem pihenhetik fáradalmaikat. Hát még a jászoluk! Esznek abból a szerencsétlenek valami borzalmas keveréket zabból és szalmából. Az omnibuszlovakat jobban tartják. Azok már nem oly siralmasak. De ha beszélni tudnának! Az ember alig tudja nézni, hogyan czipelik az utcákon azokat a valóságos házakat. És megrobotolják az ő harmincz kilométerjüket naponkint. Ez a tarifájuk. A társaság nincs irántuk nagyobb részvéttel, mintha emberek volnának. De van még egy osztálya a lovaknak, a mely még szerencsétlenebb, ha az egyáltalában lehetséges. Ezek a teherszállítók lovai. Láta ön azokat a jeleneteket, a melyek minden pillanatban lejátszódnak az utcákon, a hol építkeznek?. Nem borzadt ön, a mikor ostorral püffölték ezeknek a szegény állatoknak a térdeit, a melyek hiába erőlködtek, hogy a kívánt feladatot elvégezzék. Hallotta ön a kocsisok kiáltozását, átkait és káromkodását? Hiszi ön, hogy az ilyen jelenetek méltók a mi városunkhoz? És senki sem szólal fel ez ellen. Hozzá szoktak... Ha szívünk volna, szövetkeznénk arra, hogy sohasem adunk borravalót annak a kocsisnak, a kit rajta kapunk, hogy a lovával rosszul bánik, hogy sohasem ülünk olyan kocsiba, a melynek a lova agyongyötrött és szomorú...
Mit szolt, mit érzett volna Sarcey, e nagy szellem és nagy szív, azokhoz a kegyetlen állatkinzások láttára, a melyek nálunk napirenden vannak?!

Minden a földön egymással össze van kötve mintegy szent szállaggal. Szinte semmi sem idegen a többitől. Minden teremtett dolog egymáshoz talál, és minden ugyanazon egy világ harmoniáját célozza.

Az állatok lelki világából.

Drámák gólya-, varju- és fecske-családokban.

A *golyamadár*hoz gyermekkorunk óta vonzódunk; de még vén napjainkban is jól esik viszontlátni egy egy kerepelő házibarátot, melyhez annyi édes emlék fűz. A golyák persze a természettudósoknak is jóbarátjaik s egyikök érdekes megfigyeléseket közöl a golyákról: Egyik kéményre rakott golyafészkekben a múlt év tavaszán boldog gólya-család élt, mely vigan nevelte három fiókáját. Nemsokára sulyos csapás érte a gólya-családot. A him nehéz sebből vérezve tért haza, fájdalmasan nézte párját és kicsinyeit és összerogyva holtan bukott a földre. Egy vadász golyója sebezte a szegényt halálra. Az özvegy hű párja halálán szemmel láthatólag kesergett, de csakhamar tette serkentette a három éhes fiók, melyeket egymagában kellett fölnevelnie. Az okos állat csakhamar magára vonta az egész környék figyelmét; oda szállt egészen a mezei munkások közelébe, hogy a nyomukban fölugráló békákat azonnal nyakoncspve, fiaihoz vigye. Pár nap múlva maguk a munkások fogdosták neki a békát s az özvegy golya öt-hat lépésre közeledett hozzájuk s a kötényükből kidobott állatot még röptében kapta el. Kitűnő látását csakhamar elárulta azzal, hogy az eléje dobott kavicsot vagy fadarabot ignorálta. Végre sikerült neki a három parontyot fölnevelni. Tavaszkor már újabb párja akadt és sokáig kóvályogtak a régi fészkek fölött, míg végre elhatározták, hogy inkább a szomszédos nagy nyárfán építenek új fészket. Itt igen jól érezték magokat addig, a míg a háziúr egy varjut nem lőtt le a fárról. Ez az eset, úgy látszik, eszébe juttatta az özvegynek mult évi keserveit és másnap fölkerelkedett az új pár s úgy elszállt, hogy sohse látták többet a vidéken. — Sokkal szenzációsabb gólya-dráma történt Svédországban. Ott egy parasztházra fészkel s két tojást rakott fészkébe. A ház tulajdonosa kísérletképen kivette az egyik tojást és egy ludtojással pótolta. Mindkét tojás egy időben kelt ki, de alig pillantotta meg a gólya-férj a csodás kis jövevényt fészkében, csakhamar szembeszállt párjával, mire hosszas kelepelés támadt s a gólya-férj hirtelen elszállt. Rövid várta va hét-nyolcz másik gólya kíséretében tért vissza a féltékeny életpár s valamennyien neki esve az ártatlan gólya-anyaknak, azt úgy össze-vissza szurkálták hegyes csőreikkel, hogy holtan bukott a tetőre. Kétségkívül hűtelennnek hitték s a gólya-társadalom, úgy látszik, szigorubban bünteti a csalfaságot, mint az az emberek.

Az »Állatok Védelme« egyik barátja pedig ezt írja:

Ezelőtt mintegy két-három évvel az utóbbi gólya-drámához hasonló esetnek voltam szemtanúja, csakhogy *varju*-madarak szereplésével. Ugyanis a szomszédom kertjének egy nagy nyárfája körül roppant sok varju és csóka keringett éktelen nagy lármával. A szokatlan látományt kukkerrel megvizsgálva, észrevettem, hogy a fa közepe táján egyetlenegy varju mozdulatlanul ül az ágon s

a többi szárnyas nagy zajjal repdesett körülötte. Folytonosan szemlélve az esetet, észrevettem, hogy azon egy madárra mind-egyik szárnyas csőrével ütött egyet-kettőt addig, míg a szárnyas élettelenül bukott a földre. Ekkor a gyülekezet elrepült és csend lett a környéken. Tehát a zajos keringés halálos ítélet végrehajtása volt.

*

A »Természet« egyik munkatársa ezt az esetet közli:

»Mult évi június 14-én, már kora reggel nagy csoport *fecske* gyűlt össze házunk előtt. Izgatottan repdestek ide s oda; majd csoportosultak s hangosan, a maguk nyelvén, nyilvánították véleményüket. Lázas forrongásban voltak egész délelőtt. Délután észrevettem, hogy egy kiszemelt fecske után tart az egész csapat. Ez volt az, mely felett délelőtt halálos ítéletet hoztak s most hajtották végre ítéletüket. Üzték, kergették, csipkedték a szegény társukat, mely kétségbeesésében házunk folyosójába repült be. Még ide is követte, mint dühös tigris, egynéhány. Az üldözött az ablakrámára repült előlük, leengedte szárnyait s keservesen kapkodott a levegő után. Nem volt itt se sokáig maradása, újra szárnyra emelkedett, de kevés ideig repülhetett, mert csakhamar elveszítette minden életerejét s erőlenül a földre hullott. Kezembe vettem, éleszteni próbáltam, de nem sikerült új életerőt önteni beléje. Pár percz múlva megszűnt élni szegényke. Ki mondaná meg, mi bűnt követett el e kis fecske?»

Valószínűleg hűtellenek gondolták, mert ezt a bűnt torolja meg legheményebben egy néhány mad írfaj: Az emberek közül is az legelitélendőbb, a ki szavát nem tartja, akár a házas- akár a társadalmi életben. De egy másik bűn is van, melyet némely állatfaj halálbüntetéssel sújt: a *restség*. A *méhe*t megrohanják a semmivőket és henyélőket közülük, és megölik, ha azok nem tudnak előbb elmenekülni más vidékre, más családokba. Így cselekesznek a *hangyák* is lusta társaikkal. De még a hódok sem tűrnek küzségükben lustálkodót, naplopót; s legalább is elkejegetik. Inen van az, hogy majdnem mindegyik hódkolonia közelében található egy-egy remete, a mely a községből kizárva mint elhagyatott, mogorva agglégény egy maga éledegél szomoruan.

Közgyűlésünk.

Az Á. V. E. f. évi május hó 14-én a városbáz nagytermében tartotta meg V. évi rendes közgyűlését. Az elnök Széchyné Lorenz Joséphine, és a két alelnök, koltói gróf Teleki Lászlóné és Kornis Berta grófnő gyöngékedése, illetve távolléte miatt koltói gróf Teleki László volt szives a közgyűlést mint elnöklő vezetni. Jelen voltak: De Gerando Antonina, t. elnök, Péterfi Zsigmondné, Szvacsina Gézáné, Schwarczel Adél, Kuzskó Istvánné, Virányi Istvánné, Thomachot Fany, Kóváry Dalma, dr. Széchy Károly, Reich Ármin, Turcsányi Gyula, Benel Ferencz, Székely Dénes választmányi és számos rendes tagok, Virányi István pénztárnok, Van der Velden Edéné titkár. Az elnöklő Gróf megnyitóját, a titkár és a pénztárnok jelentéseit itt közöljük.

Elnöki megnyitó.

Igen tisztelt Közgyűlés! Kissé elkésve tartjuk ez évi közgyűlésünket, mert az elnöknő kétszeres gyásza és megrongált egészségi állapota folytán az előkészületek főnakadtak. E körülmény, aztán az első elnök gróf Teleki Lászlóné gyöngélkedése, a második alelnök Kornis Berta grófnő külföldön való tartózkodása okozzák, hogy az elnöknő felkérésére és rendeletére csekély személyem vezeti a közgyűlést. Az elmúlt év történetét nagyjában a titkár ő nagysága lesz szíves előadni, de megnyitóban kiemelhetem itt is az elnöknő buzgó és kegyes összeállításából, hogy az Á. V. E. lankadatlan buzgósággal igyekezett az állat-védelmet ez évben is elősegíteni, nemcsak theoretice, de praktikusan is. Nemcsak az »*Állatok Védelme*« című közlönyünk által ébreszteni és nevelni törekedett a nagy közönség, a gyermekek és szülők szeretetét és irgalmát az állatok iránt, nemcsak az ifjusági pályázatokkal, a melyek mindig a fiatalság buzgó részvétele mellett folytak le, hanem sok praktikus és hasznos dolgot megpendített és többszörösen sürgetett. A keresztül vitele, fájdalom nem tőlünk függött és függ. Így Széchy Károlyné ő nagysága vezetése alatt Jenei Viktorné, Péterfi Zsigmondné, Geréb Mártonné, és id. Virányi Istvánból álló küldöttség a polgármester ur figyelmét felhívta a mostani kutyamenedékház, vagyis kórház nyomoruságos állapotára, a melyben az állatorvosi megfigyelés alatt tartózkodó kutyák, még ha csak kis bajtuk is van és könnyen megmenthetőek lennének, nyáron a nagy hőségtől, télen a kegyetlen fagytól (mert csak ronda deszkaépítmény az egész) minden időben pedig a ház fertőtlenítlen elhanyagolt állapota következtében, tönkre mennek; s felkérték a polgármestert, hogy a körülbelül évi 2000 frtnyi kutyaadó czímen befolyó összegből építtessen a város mielőbb egy új kutya-kórházat, a mit a polgármester meg is ígért, a legközelebbi időre kilátásba is helyezte. — A *marhavásártér befásítását* is kérte az elnök, mely a városnak, lévén neki több erdeje és számtalan szekér rendelkezésére, nagyon is csekély áldozatába kerülne, a szegény állatoknak, de még az ott tolongó adó-vevő népeknek pedig valóban áldássá válnék, és felajánlotta az Á. V. E. részéről a befásított marhavásártérre egy pár vályu felállítását. — A polgármester ezt még készségesebben megígérte, és pedig még az 1898-iki őszre; de eddig nem fogott még hozzá a város.

Az Á. V. E. a lefolyt évben több ezer példányban osztogatott röpiratokat, szabályrendeleteket és könyvecskéket a nép és az iskola ifjusága közt. A madár fogdosás és üzletszerű kivitele ellen helyben is, a budapesti Á. V. E. nél is, a városi hatóságnál, az iskoláknál, a vasuti üzletvezetőségénél és maga a kereskedelmi ministernél is eljárta és sok helybeli panasz és feljelentés dolgában buzgón eljárta. Hogy igyekezeteinket, feladatunkat, céljainkat nagyon megéri és pártolja a művelt közönség, nemcsak a tagok szaporodása, de a művelt elemek pénzbeli adományai és támogatása bizonyítja: a lefolyt évben közel 1000 frt adomány érkezett az Á. V. E.-hez, felszólítás, kérés nélkül. Ez

hálával tölt el bennünket és utmutató gyanánt szolgál arra, hogy ezen az uton tovább haladjunk lankadatlanul.

Királynénk emlékét kis egyesületünk is ünnepelte azzal, hogy fájdmunkát jegyzőkönyvben megörökítettük, 20 forinttal járultunk szobrának leállításához és az ifjusági pályázatok számára az egyesület vagyonából 500 frtot mint »Erzsébet királyné alapítványt« kezeljük.

Midőn még constatálni kívánom, hogy a mai közgyűlés az alapszabályok értelmében hivatott egyben, és az ugyancsak az alapszabályok értelmében határozatképes; az egybegyűlt tagokat legmelegebben üdvözölve van szerencsém az Á. V. E. ez évi rendes közgyűlését tisztelettel megnyitni.

Kérem a titkár Ő nagyságát jelentését felolvasni sziveskedjék.

Titkári jelentés.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Elnöklő gróf ur oly sokat és oly szépen beszélt az Á. V. E. múlt évi történetéről, hogy a magam részéről még csak a többi adat rövid felsorolására szoritkozhatom.

Egyesületünk éltető lelke a múlt évben is buzgó elnökünk dr. Széchy Károlyné volt. De az ő érdemeit teljes értékében feltüntetni, működését lépésről-lépésre követni szinte lehetetlen, mert oly sok detail dologgal, apró-cseprő, de sok időt igénybe vevő munkával működött, fáradhatatlanul szinte mindennap az állatvédelem terén és érdekében. Ezen rövid jelentés keretében csak egy nagyon halvány képet, csupán egy vázlatot nyújthatok munkálkodásáról, a midőn nagyjában felsorolom a következőket.

Hogy egyesületünk céljaival a nagy publikumot, a népet is megismertessük: az „Állatvédelem“-ről szóló szabályrendeleteket nagy plakát formában előbb 800 s később ismét 200 példányban a Főkapitány Urnak beküldöttük, a városban és környékbeli falvak iskola és községi épületeire való felragasztás céljából. — Ugy szintén 400 „Istálló rend“-et és 400 madárvédelmi plakátot is nyomattunk és szétosztattunk. Monostori Károly röpiratát, a lovak szemellenzőjének káros hatásáról, a városi hatóságnak 100 példányban elküldtük a bizottsági tagok közt való terjesztésre.

A bpesti Á. V. E.-től kapott 200 Állatvédők Törvény Könyvét és 200 Ajándék könyvecskét szétosztottunk, a tagok és 20 elemi iskola ifjusága közt. A madarak és állatjában az állatok védelmére szóló plakátokat ismételten és ismételten felragasztattuk.

Elnökünk múlt évi okt. 16-án tett javaslata után, az ifjusági pályázatok jutalmait egy, az Á. V. E. vagyonából erre a célra kijelölt és „Erzsébet királynő alap“ czimén kezelt 500 frtos összeg kamataiból fedezzük. És igen örvendetes jelenség, hogy ezen ifjusági pályázatok a fiatalság élénk részvétele mellett folynak le, úgy hogy ujabban messze vidékről is küldtek be pályázatot.

Az Á. V. E. vagyis inkább az »Állatok Védelme« szerkesztősége csereviszonyba lépett a következő bel- és külföldi hasonló irányú folyóiratokkal, melyek a mi teoretikus ismereteinket gyarapítják, u. m. az »Állatvédők« Temesvár, »Állategészség« Bpest, »Anwalt der Thiere« Riga, »Erdélyi Múzeum« Kolozsvár, »Gaz-

dasági Közlöny» Komárom, »Illustrirter Thierfreund« Grác, »Mé-
»észeti Közlöny« Kolozsvár, »Schützet die Thiere« Lipcse, »Thier
und Menschenfreund« Dresda—Berlin, »Természet« Budapest,
hZeitschrift des Verbandes rheinisch-wesfälischer Thierschutzve-
reine« Köln. Mind e lapok kölcsönképen az Á. V. E. tagjainak
rendelkezésére állottak és állanak.

A múlt évi közgyűlés óta a következő adományok, szinte
1000 frt jutottak az Á. V. E. részére az elnök kezeihez, ki az
összegeket esetről-esetre Virányi István pénztárnoknak továbbította
a takarékpénztárba való lehető leghamarább való elhelyezés és
gyűmölcsösztetés végett.

Az Á. V. E. leglelkesebb mécénása br. Kemény Arpádné
Ő méltósága novemberben ismét 150 frtot küldött és pedig 25
frtot az »Állatok Védelme« című lapnak 25 iskolába való ingyen
küldéséért, 125 frtot meg oly egyének jutalmazására, kik az állat-
védelem terén a legbuzgóbban működtek. Négy egyén lett meg-
jutalmazva, neveik benn vannak a pénztári kimutatásban.

Ugyancsak br. Keményné nemes közbenjárásának köszön-
hetjük, hogy gr. Andrassy Dénesné ő méltósága 500 frtos ado-
mánynyal gyarapította egyletünk vagyonát f. év márcziusában.

Kolozsvár sz. kir. városának Tanácsa a múlt év aug. hóban
ismét 200 frtnyi segélyben részesítette egyletünket; az »Erdélyi
Bank« febr. hóban újra 25 frtot, Keller Lajos ur Bpestről, mint
3 év óta ugy az idén is, 5 frtot küldtek. Kardoss Kálmánné 5
frtot, gr. Korniss Berta ismét 3 frtot, Van der Velden Edéné 10
frtot adtak; dr. Kaizler alispán és Bay Ferencz főszolgabíró
Zilahról 3—3 frttal pártoló tagok lettek.

Gr. Korniss Berta alelnök szives kezdeményezésére, br. Borne-
missza Károly, Szolnok-Doboka megye főispánja megígérte, hogy
az állatvédelem eszméjének terjesztését vármegyéjében elősegíti úgy,
hogy a tanfelügyelővel egyetértve, a megye culturalapja terhére
50 iskola részére előfizet a »Állatok Védelme« című közlö-
nyünkre.

Végre bejelenthetem, hogy az oly sokszor sürgetett és az
oly rég szükségessé vált alapszabályaink is elkészültek. S ezt is
buzgó Elnökünknek köszönhetjük, ki amidőn látta, hogy az
illető helyen évekig hiába kértük és sürgettük: Ő maga hozzá-
fogott és fáradságot nem kimélve, az alapszabályokat a budapesti
s kassaiakat véve mintául, megszerkesztette. Dr. Széchy Károly,
Virányi István és Jakab László urak átnézték.

Egyletünk ujabban 30 új tagot nyert, de fájdalom halálo-
zás és elköltözés folytán veszítettünk is egy néhányat. A közön-
ség egyre fokozódó érdeklődése és támogatása megengedi, hogy
bizalommal nézzünk a jövő elé, hogy remélhessük, miszerint a
szép eszme, amiért küzdünk, mindig több tért hódít s az ered-
mény is, mit felmutathatunk, mindig nagyobb és nagyobb lesz.

Kolozsvár 1899. május 14.

Van der Velden Edéné,
titkár.

A kolozsvári állatvédő egyesület pénztári mérlege 1898. évi január hó 1-től 1899. évi május hó 11-ig.

BEVÉTEL.

KIADÁS.

1898	Január	1-ső	Pénztár maradvány 1897-ről		896	48	1	Az állatok védelme körül kifejtett érdemek jutalmazására	167	-
1	November	3-án	Kolozsvár város adománya	'00	-		2	Jutalmak és pályadíjakra gyermekeknek illetve a tanuló ifjuságnak	34	-
2			Br. Kemény Árpádné adománya	150	-		3	Állatok védelme érdekében nyomtatott szabályrendeletek, istállórend és egyéb hirdetésekre	70	-
3			Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság adománya	25	-		4	Boldogult Erzsébet királyné szobrára „Állatok Védelme” című lap költségei	20	-
4	1898/99		Gróf Andrássy Dénesné adománya	500	-		5	Ki nem váltott nyugták értéke	337	75
5			Magán adakozásból befolyt	70	30		6	Posta- távirtdiák, levelezések, irodaszerek stb. költségei	42	-
6			Tagsági díjakból befolyt	315	-		7	Hirdetések kiragasztása, tagsági díjak behajtása körüli szolga és küldöncz-díjak	35	-
7			Kamatokból 1898 végéig befolyt	37	08	1:97	8	Vegyes apró kiadások	19	80
							9	Pénztárnok tiszteletdíja 1898-ra	50	-
							10	Pénz készlet május 11-én		1888
							1			27
										2193
										86

A lelépő Előnök öhajításának megfelelőleg lezárattott 1899. évi május hó 11-én

Székely Lorenca Jozephine mp.
elnök.

Virdanyi István, mp.
pénztárnok.

Feljegyzet: A pénzkészletből 1300 forint takarékpénztárban van elhelyezve az 1443 és 2823 számú betétkönyvekkel.

A pénztárt átvizsgáltuk, a bevételeket és kiadásokat az okmányokkal megegyezőnek találtuk, — 1888 forint 27 krajtával lezártuk.

Kolozsvárt, 1899. május 12-én

Péterfy Zigmundné mp.
Turcsányi Gyula mp.
pénztár-vizsgáló bizottsági tagok.

Arizer Antal, Kelemen Sándor, Antal János, Ruzs János és Szávuj Márton rendőrök 5--5 forintos jutalmazása után, elnöklő Gróf bejelentvén Széchy Károlyné lemondását az elnökségről és az »Állatok Védelme« szerkesztőségéről, fel is olvassa Széchné lemondó levelét, mely így szól: »Mélyen Tisztelt Közgyűlés! Csak két oly nagy, mélyen érzett és pótolhatatlan veszteség, mint a milyen engem ért, bir és birhatott arra, hogy lemondjak oly működésről, melyet annyi szeretettel, egész erőmmel, sőt lelkesedéssel szolgáltam eddig. Forrón szeretett, édes jó Apám és drága egyetlen testvérem elhunytával magamból is elvesztetem, eitemtem a legjobb részét. Összetört lélekkel nem vagyok képes ez életben többé nyilvánosan működni. Azért kérem a mélyen tisztelt közgyűlést, melynek szívestámogatásáért, segítségéért, bizalmaért és szeretetéért egész szívből halás vagyok és maradok, hogy lemondásomat úgy az Á. V. E. elnökségéről, mint az »Állatok Védelme« szerkesztéséről szíves tudomásul vegye, és ennek az oly rendkívül szükséges, fontos, erkölcsnemesítő egyesület új elnökét, új szerkesztőjét és működésöket erősen és lankadatlanul támogatni kegyeskedjék. Kolozsvár, 1899. máj. 14. Széchy Károlyné, Lorenz Joséphine.«

Elnöklő gróf meg van győződve, hogy az egész közgyűlés érzelmeit tolmácsolja, ha a legmélyebb részvétét és sajnálatát fejezi ki az egylet buzgó elnökének elvesztése fölött, de tudván, hogy elhatározása tántoríthatlan, gyászát nem zavarhatják azzal, — mondja, — hogy akarata ellenére maradásra kényszerítsük; bele kell tehát nyugodnunk, de vele, a veszteséssel, mi is vesztesek vagyunk. Kéri a közgyűlést, hogy Széchy Károlyné az állatvédelem terén szerzett, nagy és elévülhetetlen érdemeiért örökös tiszteletbeli elnöknek választassék, a mit a közgyűlés általános nagy helyesléssel elfogad; ugyszintén Virányi István amaz többek részéről kívánt indítványát, hogy az Á. V. E. keletkezése, felvirágzása leg-és leginkább Széchy Károlyné és az ő általa alapított és oly kitünően szerkesztett »Állatok Védelme« című egyesületi lap érdeme lévén, az Egyesület élismerését és háláját még azzal is fejezze ki, hogy Széchné Lorenz Joséphine névre egy 200 forintos alapítványt tegyen, melynek kamatja évenként jutalmul adassék egy oly ifjunak, a tanuló ifjuság köréből, ki az állatvédelem terén a leglelkesebben működött. Ezután elnöklő gróf felszólítja a közgyűlést, hogy az alapszabályok értelmében új elnököt válasszon. Ajánlja özv. báró Bánffy Zoltannét, született Teleki Elise grofnőt. A közgyűlés egyhangulag és általános helyesléssel elfogadja. Elnöklő gróf indítványára négytagu bizottság u. m. de Gerando Antonina, Van der Velden Edéné, gróf Teleki László, Reich Ármin küldetett ki, hogy dr. Széchy Károlynét lemondása felett mélyen érzett sajnálatát kifejezve, a gyűlés határozatairól értesitse, valamint az új elnöknel tisztelegjen. Elnök jelenti, hogy egy 3. alelnöknői tisztt betöltetlen és ajánlja arra dr. Pisztory Mórnt, kit egyhangulag meg is választ a közgyűlés. Elnök a Széchy Károlyné által szerkesztett alapszabályokat a gyűlés elé terjeszti, a mely azokat en bloc elfogadja. Végre

ajánlja elnöklő Gróf, hogy az egyesület »Állatok Védelme« című lapjának szerkesztése adassék át f. é. okt. 1-től Bányai Elemér fiatal hírlapírónak, 300 korona tiszteletdíj mellett. Elfogadtatott. Elnöklő gróf a Chicagóban lakó Mrs. Fairchild Allen kérését adja elő, ki a párisi világkiállításon a vivi-sectióval foglalkozó orvosok állatkinzó szerszámaikat és eszközeit utánzatokban akarván bemuttatni, a világ összes Á. V. E.-eihez fordul támogatásért, és javasolja, hogy a közgyűlés 10 forinttal járuljon ezen eszme kiviteléhez, a mit szintén elfogadnak. Elnöklő gróf Turcsányi Gyula és Szekula Ákos tagtársakat pénztárvizsgálókká kéri fel, Szvacsina Gézanét és Péterfi Zsigmondot pedig a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére.

Elnök a gyűlést bezárja, mely a nemes gróf éltetésével véget ért

Ló-gondozás című kis könyvet vettünk, melynek szerzője az állatgondozás védelme terén oly áldásos tevékenységű *Monorti Károly* Bpesti állatorvos, állatorvosi akadémia tanára. A könyv a lóismeret és lóhasználás rövid foglalataja kocsisok és lógondozók számára, 55 ábrával van ellátva és csekély ára postai küldéssel, 35 krajczár. megrendelhető a szerzőnél, ki egyszersmind az orsz. Á. V. E. igazgató-titkára. Kerepesi-út 44. sz. **A könyv tartalma a következő:** Előjáró beszéd. Általános tudnivalók. 1. A ló külsője. 2. A ló belső szerkezete. 3. A ló életműködése. 4. A ló mozgása és erő kifejtése. 5. A ló egészséges és beteg állapotának jelei. 6. A ló etetése, itatása és használása. 7. Az egészséges ló gondozása. 8. A ló fontosabb külső betegségei. 9. A ló fontosabb belső betegségei. 10. A beteg lovak ápolása és az állatvédelem. 11. Szabályos paták s azok vasalása. 12. Szabálytalan paták s azok vasalása. Befejező beszéd.

Országos Zoologiai Társulat alakult a fővárosban, melynek czélja a tudományos és gazdasági állattan, vadászat, állat, sport és védelem fejlesztése. A társulatnak már is két szaklapja van, u. m.: a **Zoologiai Lapok** és a **Szárnyasaink**, melyek közül az első a tudományos állattani kérdéseken kívül különös súlyt fektet a méh- és ebtenyésztésre, utóbbi a tudományos ornithologia mellett a baromfi-, galamb- és madár tenyésztéssel foglalkozik. Tagsági kötelezettség 3 évre szól, tagsági díj évi 4 forint, mely összegért az illető tag díjtalanul kapja a társulatnak egyik vagy másik havonként kétszer megjelenő és gazdagon illusztrált szaklapját. Alapszabályokat és mutatványszámokat szívesen és ingyen küld a társulat igazgatósága: Bpsten, VII. ker., Rottenbiller-u. 30. sz.

1899-re tagsági díjajukat eddig befizették:

(Folytatás.)

Békéssy Lila.	May Emilia
Binder Laura.	Mihály Józsefné.
Butyka Vilma.	Gróf Mikes Arminne, Zabala.
Csukovits S. k. r. tanár. M.-Óvár.	Péterfi Zsigmondné.
Báró. Feilitzsch Arthur cs. k. kamarás.	Dr. Petz Vilmosné, Bpest.
Fekete Nagy Béla vár. tanácsos.	Schwarczel Adél igazgatónő.
Gajzágó Antalné.	Schilling Rudolfné, Bpest.
Grazz Mór ág. ev. lelkész.	Dr. Szabó Gyula vár. tanácsos.
Dr. Genersich Antalné, Budapest.	Dr. Szamek György k. r. tanár.
Heinrich Józsa igazgatónő.	Sztojánovits György főmérnök.
Hirschfeld Sándor.	Szvacsina Gézané.
Kónya Sándor.	Tauffer Ilka.
Kovács Dezső szerkesztő, tanár.	Gróf. Teleki Ferencz, Paszmos.
Krompacher Hermin.	Turcsányi Gyula ág. ev. lelkész.
Lindner Augusztá.	Végh Bertalan ezredes.
Dr. Lőthe József egyetemi tanár.	Báró Wesselényi Miklósné.